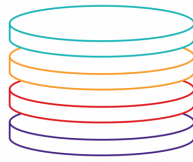

Public Stack Scan

Lars Stoelhorst

Inleiding

Digitale platforms en applicaties beïnvloeden ons dagelijks leven en brengen belangrijke vragen met zich mee over privacy, transparantie en publieke waarden. De Public Stack is een model dat helpt om technologie te beoordelen op deze waarden, door te kijken naar de fundering (governance, waarden en rechten), het designproces en de technische laag.

In deze opdracht voer ik een persoonlijke Public Stack Scan uit. Hierbij beoordeel ik twee applicaties: een die laag scoort op publieke waarden (Temu) en een die hoog scoort (Mastodon). Door beide te vergelijken, laat ik zien hoe technologie beter kan bijdragen aan een eerlijk, open en verantwoord digitaal ecosysteem.

1. Puntensysteem

Om applicaties te beoordelen gebruik ik een score van 1 tot 3 per vraag:

- 1 = onvoldoende (nauwelijks aandacht voor publieke waarden)
- 2 = voldoende (deels aandacht, maar verbetering nodig)
- 3 = uitstekend (sterke naleving van publieke waarden)

De maximale score is 24 punten, omgerekend naar een percentage:

- 0–39 = Onvoldoende – grote ruimte voor verbetering
- 40–69 = Voldoende – deels in lijn met publieke waarden
- 70–100 = Goed – voldoet sterk aan publieke waarden.

1.2 Vragen

Public Stack Laag	Vraag
Citizen Perspective	Worden kwetsbare groepen erkend?
Citizen Perspective	Hoe transparant is de technologie over het gebruik van data?
Tech Stack	Is het open-source software?
Tech Stack	Hoe vaak wordt de technologie geüpdatet en beveiligd?
Design Process	Kunnen gebruikers feedback geven op het platform?
Design Process	Is het duidelijk wie toegang heeft tot jouw gegevens?
Foundation	Wat is het financieringsmodel?
Foundation	Maakt de technologie gebruik van tracerende software?

2.1 Analyse Temu

Temu is een populaire e-commerce applicatie uit China die wereldwijd snel groeit. De app biedt extreem lage prijzen, maar roept veel zorgen op over privacy, transparantie en ethiek. De Europese Commissie heeft Temu in 2025 onderzocht onder de Digital Services Act vanwege mogelijke overtredingen, zoals onvoldoende bescherming tegen illegale producten en het gebruik van verslavende ontwerptechnieken.

Resultaten Public Stack Scan Temu:

Vraag	Score	Toelichting
Worden kwetsbare groepen erkend?	1	Weinig aandacht voor kwetsbare gebruikers of eerlijke arbeidsomstandigheden.
Hoe transparant is de technologie over data?	1	Onduidelijk hoe data worden verzameld en gedeeld.
Is het open-source software?	0	Volledig gesloten software, geen inzicht in code.
Updates en beveiliging	1	Updates aanwezig, maar geen transparantie over beveiliging.
Kunnen gebruikers feedback geven?	2	Alleen recensies mogelijk, geen invloed op beleid.
Is het duidelijk wie toegang heeft tot data?	1	Onduidelijk welke partijen toegang hebben.
Wat is het financieringsmodel?	1	Winstgedreven model, afhankelijk van gebruikersdata.

Gebruikt tracerende software?	0	Ja, voor advertenties en gedragsanalyse.
-------------------------------	---	--

Totale score Temu: 7/24 → 29%

Verbetervoorstellen Temu

Voorstel: Publiceer een transparant DSA-rapport waarin Temu uitlegt hoe algoritmes werken en hoe gebruikersdata worden gebruikt.

Motivatie: Meer openheid over datagebruik en aanbevelingssystemen vergroot het vertrouwen van gebruikers en verbetert de score op transparantie binnen de Public Stack.

Voorstel: Verminder het gebruik van dark patterns en verslavende ontwerpelementen in de app.

Motivatie: Eerlijkere ontwerpkeuzes zorgen voor een gezondere gebruikerservaring en sluiten beter aan op publieke waarden zoals eerlijkheid en autonomie.

Voorstel: Geef gebruikers meer controle over hun persoonsgegevens via een duidelijk privacy-dashboard.

Motivatie: Meer controle over dataverzameling en tracking verhoogt de autonomie van gebruikers en verbetert de score op de lagen *Citizen Perspective* en *Tech Stack*.

2.2 Analyse Mastodon

Mastodon is een open-source sociaal netwerk dat onderdeel is van het Fediverse. Het werkt gedecentraliseerd – zonder centrale eigenaar – en respecteert publieke waarden zoals privacy en autonomie. Gebruikers kiezen zelf hun server en behouden controle over hun data. Mastodon gebruikt open standaarden (ActivityPub) en wordt onderhouden door een wereldwijde community.

Resultaten Public Stack Scan Mastodon:

Vraag	Score	Toelichting
Worden kwetsbare groepen erkend?	3	Veel aandacht voor moderatie, toegankelijkheid en diversiteit.
Hoe transparant is de technologie over data?	3	Volledig open beleid; data niet verkocht.
Is het open-source software?	3	Ja, volledig open-source (AGPLv3-licentie).
Updates en beveiliging	3	Regelmatige updates en open changelog.
Kunnen gebruikers feedback geven?	3	Actieve community en transparante besluitvorming.
Is het duidelijk wie toegang heeft tot data?	3	Gebruikers weten wie data beheert per server.
Wat is het financieringsmodel?	2	Donatie-gebaseerd, niet winstgedreven.

Gebruikt tracerende software?

3

Geen tracking of advertenties.

Totale score Mastodon: 23/24 → 96%

Verbetervoorstellen Mastodon

Voorstel: Ontwikkel een standaard set privacyinstellingen voor alle Mastodon-servers.

Motivatie: Dit zorgt voor een consistent privacybeleid binnen het gehele netwerk en verbetert de betrouwbaarheid van het platform.

Voorstel: Voeg een eenvoudige wizard toe waarmee nieuwe gebruikers geholpen worden bij het kiezen van een veilige server.

Motivatie: Dit verhoogt de toegankelijkheid en helpt gebruikers om bewust te kiezen waar hun data worden opgeslagen.

Voorstel: Maak korte handleidingen die uitleggen hoe gebruikers hun data kunnen beheren en veilig communiceren.

Motivatie: Meer gebruiksgemak en bewustwording van digitale veiligheid versterken de publieke waarden transparantie en autonomie.

2.3 Overzichtstabel na de twee analyses

 Voorbeeldtabel: Vergelijking scores per laag

Public Stack Laag	Indicator (vraag)	Temu	Mastodon
Citizen Perspective	Worden kwetsbare groepen erkend?	1	3
	Hoe transparant is de technologie over data?	1	3
Tech Stack	Is het open-source software?	0	3
	Hoe vaak wordt de technologie geüpdatet en beveiligd?	1	3
Design Process	Kunnen gebruikers feedback geven?	2	3
	Is het duidelijk wie toegang heeft tot data?	1	3
Foundation	Wat is het financieringsmodel?	1	2
	Gebruikt tracerende software?	0	3
Totaal		7/24 (29%)	23/24 (96%)

Hier zie je dat Temu vooral laag scoort op transparantie en openheid, terwijl Mastodon juist in alle lagen goed presteert.

Deze tabel laat dus in één oogopslag zien hoe verschillend ze omgaan met publieke waarden.

2.4 Resultaten en Conclusie

De vergelijking tussen Temu en Mastodon laat duidelijk zien hoe verschillend technologie kan omgaan met publieke waarden.

Temu scoort laag, vooral op transparantie, privacy en eerlijkheid. Het platform is volledig gesloten, gebruikt tracking en maakt gebruik van verslavende ontwerpkeuzes (dark patterns). Daardoor heeft de gebruiker weinig controle over zijn data of algoritmes. Het verdienmodel van Temu is sterk winstgericht, waardoor publieke waarden nauwelijks worden meegenomen.

Mastodon daarentegen laat juist zien hoe technologie publieke waarden kan versterken. Het

platform is open-source, werkt gedecentraliseerd en geeft gebruikers meer autonomie en privacy. Omdat er geen advertenties of dataverkoop plaatsvinden, is er ook geen commerciële druk om gebruikers te beïnvloeden. Mastodon richt zich op gemeenschapsbeheer en transparantie, wat goed aansluit bij de lagen van de Public Stack.

Visuele vergelijking: Temu vs Mastodon

Kenmerk / Laag	Temu (29%)	Mastodon (96%)
Citizen Perspective	Weinig aandacht voor kwetsbare groepen; onduidelijk datagebruik	Sterke focus op toegankelijkheid en privacy
Tech Stack	Gesloten systeem; geen open-source	Open-source code; transparante updates
Design Process	Verslavend ontwerp, weinig gebruikersinvloed	Eerlijke interface; actieve community-feedback
Foundation	Winstgedreven; gebruikt trackingsoftware	Donatie-gebaseerd; geen advertenties of tracking
Publieke waarden	Schendt publieke waarden	Bevordert publieke waarden

Conclusie

De resultaten tonen een sterk contrast tussen commerciële platforms en open-source alternatieven. Temu vertegenwoordigt het type technologie dat winst en gebruiksdata centraal stelt, terwijl Mastodon bewijst dat het ook anders kan: transparant, inclusief en gericht op publieke waarden.

Bedrijven zoals Temu kunnen leren van projecten als Mastodon door:

- meer openheid te bieden over algoritmes en datagebruik,
- gebruikers meer controle te geven over hun gegevens,
- en maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen in hun ontwerpkeuzes.

Een toekomstbestendige digitale samenleving vraagt om technologie die publieke waarden als uitgangspunt neemt, niet winstmaximalisatie.